

Motion till riksdagen

1989/90:Jo736

av Sven Eric Lorentzon m.fl. (m)

Naturvård

Inledning

Svenskar har alltid haft en stark känsla för naturen. Vi svenskar tycker om naturen och följer med intresse dess skiftningar under året. Vi gläds åt lärkan och sipporna på våren, svamplockning och älgjakt är viktiga under hösten. Det har inte varit svårt att finna förståelse och acceptans för ett skydd och en vård av naturen. En levande och rik natur har alltid varit en moderat hjärtefråga.

Vår natur och vårt landskap är resultatet av generationers mänskliga påverkan. Även i framtiden måste människan få påverka naturen. Vissa landskapstyper och naturområden av stort värde kommer dock att försvinna om inte restriktioner för markanvändningen införs. Även specifikt hotade växt- och djurarter måste kunna skyddas genom restriktioner för markanvändningen. När restriktioner är befogade skall staten ersätta markägarna för eventuella förluster som kan uppstå på grund av inskränkningarna.

Svensk naturvård är i dag starkt centraliserad och skötselansvaret ligger praktiskt taget uteslutande på stat och kommun. Den blir härigenom starkt institutionaliserad och skiljer sig från naturvården i många andra länder.

Alternativa naturvårdsformer har aldrig fått någon chans i Sverige. Detta har blivit en konsekvens av socialdemokratisk politik. – Moderata samlingspartiet verkar för att mångfalden främjas och det personliga ansvaret och engagemanget på detta område fördjupas.

En ny vårdkris

Redan i början av detta sekel fridlystes sällsynta växter och de första nationalparkerna bildades. Nu har Sverige 20 nationalparker (och många ytterligare är på förslag), drygt 1 300 naturreservat, över 80 naturvårdsområden och minst 1 300 naturminnen. Sammantaget uppgår den skyddade arealen till 2,4 miljoner hektar. Det som nu skyddats är det finaste och värdefullaste vi har av natur. Det är inte bara en nationell angelägenhet att det bevaras utan också av internationell betydelse. Staten är genom naturvårdsverket den huvudsakliga markägaren till den skyddade arealen.

Alla dessa marker kräver vård och skötsel av olika slag för att inte deras syfte, att bevara natur, skall förfelas. Bevarandearbetet och vården måste

vara långsiktig. Vid avsättningen av naturreservat krävs en vårdplan. Dess syfte är att ge områdena den skötsel som krävs för att de skall tjäna sitt ändamål. Vad man däremot inte krävt är en kostnadsplan på kort och lång sikt. Vi har emellertid ställt detta krav och menar att man inte kan sköta marker utan vetskap om kostnaderna. Så har hittills inte skett i Sverige och nu börjar de negativa konsekvenserna av denna bristande ekonomiska insikt skönjas. Markägaren, staten, klarar inte av sina åtaganden, trots skötselplaner och lagar. Risken för oersättliga förluster blir allt mera uppenbar.

Naturvårdsverket får årligen ett anslag till vård av naturreservat och liknande, för närvarande 52 milj. kr. Till detta kom tidigare AMS-medel och arbete av vapenfria. Nu har båda dessa senare tillskott av olika skäl kraftigt reducerats. Den handfallenhet som i det uppkomna läget har präglat den statliga naturvården har resulterat i en kris. Vården uppfyller inte kraven. Nyligen medgav en av avdelningsdirektörerna på naturvårdsverket att Sverige fått en ny vårdkris. Men några lösningar på problemen kom han inte med.

Samtidigt ställs krav på att nya reservat skall avsättas. Översiktsplaner i kommunerna tas fram för markanvändningen, där länsstyrelserna för fram allt flera områden som s.k. riksobjekt för naturvården. Man anar redan en inflation av riksobjekt, som tenderar att urholka begreppet. Skall alla dessa bli reservat betyder det en ytterligare uttunning av resurserna. De reservat som redan finns kan inte vårdas på ett acceptabelt sätt.

Vi har sedan flera år tillbaka understrukit vikten av att finna nya alternativ till hur natur kan vårdas. Sveriges natur har till stor del formats av brukarna, bönderna. Till följd av politiska beslut har dessa tvingats till en markanvändning som också resulterat i omfattande naturproblem. Den ena parten i kedjan har inte anat beslutskonsekvenserna, marken växer igen, urskogar huggs ner, hagar igenplanteras och våtmarker utdikas. I en nyligen avgiven rapport från länsstyrelserna om miljötillståndet i riket förs förändringen av landskapet fram som ett problem fullt jämförbart med försurningen. Som en följd av denna successiva och smygande process ökar hotet mot många växter och djur. Efter en tid kommer en del att försvinna och naturen bli oåterkalleligt fattigare.

Svåraste hotet utgör nog igenväxningen av tidigare ängar och hagar. Är de inte brukningsvärda blir de först förbuskade för att slutligen bli skog. Sker inte detta naturligt finns det bidrag att hämta till igenplantering. Detta s.k. 5:3-bidrag bör, enligt vår mening, avskaffas.

De nya hot som uppstått mot naturen är allvarliga. Få skador är så svåra att reparera som skadad natur. Det går inte att återskapa en utdikad myr, och en igenvuxen äng kan inte få tillbaka sina blomster, för de finns inte längre kvar i grannskapet och en försvunnen art är helt förlorad. Andra nya hot dyker också upp, såsom genetisk utarmning eller förvanskning och övergödning av naturmarker av luftburet kväve.

För att klara av naturvården krävs enligt vår mening inte bara ytterligare medel utan också nytänkande och omprövning.

Nationalparker skall omfatta områden där naturen i huvudsak får utvecklas fritt. Marken bör ägas av staten. Naturen i nationalparker skall normalt inte behöva någon skötsel. Nationalparker skall i princip inte ha några driftkostnader utom för övervakning. I ett par sydsvenska nationalparker ingår även kulturparker av olika typ, som kräver särskild vård.

Skyddet skall enligt vår mening vara mycket starkt. Svenska nationalparker bör kunna tjäna som internationella referensområden. Ingrepp bör få ske endast efter lagstiftning i särskilda fall.

I de nordliga nationalparkerna, Stora Sjöfallet och Abisko, har vid flera tillfällen olika ingrepp gjorts, bl.a. vägbyggen och vattenkraftsutbyggnad. De exploaterade områdena urholkar respekten för nationalparksbegreppet och dessa delar av parkerna bör överföras till naturreservat. De unika områdena Sjaunja och Taavavuoma bör bevaras. Områdena omfattar marker med mängder av sjöar, myrar och urskogspartier och är kända för sitt utomordentligt rika fågelliv. Området bör i sin helhet bli nationalpark.

Naturreservat m.m.

Ett naturområde kan i dag avsättas som naturreservat av flera olika skäl, bl.a. för att det är naturskönt eller värdefullt för friluftslivet. Innebörden av naturreservatsbildning är att markägaren åläggs restriktioner för markanvändningen.

Vi anser att följande riktlinjer skall ligga till grund för förvaltningen av de svenska naturreservaten.

- Naturreservat skall vara ett skydd för att bevara särskilda naturtyper, t.ex. biotoper för hotade arter eller geologiska formationer. I naturreservat skall till skillnad från nationalparker en viss mänsklig påverkan tillåtas för att bevara olika typer av kulturlandskap och miljöer som ångar, alvarmarker, hagar och slättermyrar.
- Naturreservat kan ägas av enskilda, företag, kommuner eller staten. För icke offentliga markägare skall gälla att restriktionerna berättigar till ersättning om de försvarar pågående markanvändning.
- Många nu hotade djur och växter förekommer i kulturpåverkade marker. Det är angeläget att deras särskilda krav på miljö blir klarlagda och att skötseln av naturreservaten utförs rätt. Annars förfelas syftet med reservatet.
- Markägare bör i ökad utsträckning mot ersättning få ett tillsynsansvar för naturreservaten. I lärikenom uppnås en personlig ansvarskänsla och kostnaden för tillsynen kan minskas. Ofta har dessa personer en god kunskap om hur marken skall skötas. Det personliga engagemanget, intresset och initiativen skulle kunna tillföra naturvården stora värden och motverka dess institutionalisering.
- Skötseln av reservat skall även kunna läggas ut på specialiserade entreprenadföretag. Denna modell kan även användas för vård av annan naturvårdsmark.
- Många av dagens naturreservat är inte av den typ vi avser med begreppet naturreservat. Dessa bör få annan status, annat skydd eller försäljas.

- Vid avsättningen av naturreservat skall också en vårdplan och driftkostnadsplan upprättas. Detta är värdefullt från natursynpunkt. Dessutom erhålls en klar uppfattning om kostnaderna. Avsättningen av nya reservat får inte leda till att skötseln av de redan existerande försämras.
- De intrångs- och marklösensättningar som utbetalas till enskilda markägare bör kunna spridas i tiden efter en upprättad plan. Naturvårdslagstiftningen medger i dag i viss utsträckning ett sådant förfarande. Enligt vår mening bör emellertid full frihet råda att avtala om detta. Den skattebelastning som uppkommer vid ett enda betalningstillfälle bidrar till ointresse för denna bevarandeform. Andra lösningar bör också prövas genom t.ex. markbyten, varvid statligt ägd mark skall kunna erbjudas den enskilde som ersättning.

Friluftsliv

Moderata samlingspartiet anser att naturreservat skall vara reservat för naturen. Socialdemokraternas alltför lättvindiga tolkning av begreppet hotar att undergräva respekten för reservaten.

Begreppet naturskydd bör därför renodlas. Områden skall inte avsättas som naturreservat av friluftslivs- eller rekreationsskäl. Naturreservaten skall vara tillgängliga för allmänheten endast i sådan utsträckning att reservatets skyddssyfte inte motverkas.

Naturvårdsverkets bidrag till olika friluftsanläggningar bör på sikt avvecklas och ansvaret överförs till föreningar, enskilda eller kommuner. På så vis frigörs resurser för naturvårdsverkets mera naturliga arbetsuppgifter. Enligt vår uppfattning bör mark för friluftsändamål i största möjliga utsträckning bibehållas i enskild ägo och tillgängligheten för allmänheten garanteras genom långtidsavtal.

Skydd av arter och genetisk variation

Antalet hotade svenska djur- och växtarter ökar. Orsakerna är flera, men den vanligaste är förändrad markanvändning. Socialdemokraternas planeringsiver och vilja att styra markanvändningen har även i detta avseende varit negativ. Framst förefaller det som om igenväxningen av ångar, strandängar och hagar utgör ett hot.

Fauna- och floravärden är en försummad del av naturvärden och bör ges en större tyngd. En utökad forskning inom området är angelägen.

När arter försvinner eller reduceras i antal sker en genetisk utarmning. Variationen blir mindre genom att antalet individer minskar. Vi anser att följande målsättningar skall uppfyllas beträffande art- och beståndsvärden:

- Bland de högre växterna finns omkring 30 arter som enbart förekommer i Sverige. Att skydda dessa s.k. endemiska arter är en särskilt viktig svensk angelägenhet. Det är angeläget att bevarandet så långt det är möjligt sker i arternas egen miljö.
- Skyddet för djur- och växtarter bör förstärkas inom ramen för en effektivare naturskyddslagstiftning. Artskyddsbestämmelser bör gälla för både växter och djur. Artskyddet måste också verka förebyggande. Särskilt angelägna att skydda är, förutom de i Sverige hotade arterna, även de arter

som i Sverige fortfarande har vitala populationer men som i världen i övrigt är starkt hotade. Vi föreslår därför att det införs bestämmelser i naturskyddslagen som ger ett direkt skydd för hotade arter och för arter med en hotad genetisk variation. Denna fråga bör tas upp vid en revidering av naturvårdslagen.

- Plocknings- och uppgrävningsattraktiva växter skyddas genom fridlysning. Fridlysningsreglerna behöver dock revideras och generaliseras. I dag finns t.ex. åtta olika fredningsbestämmelser för blåsippa i olika län.
- Enskilda initiativ för att värda och bruka äldre kulturlandskap bör uppmuntras. Som ett exempel kan nämnas att den starkt hotade orkidén vit-yxne har både räddats och förökats genom en enskild lantbrukares spontana naturansvar och initiativ.
- Privata markägare skall inte behöva drabbas av att de på sin mark har en hotad art. Skyddet för arter bör bekostas av staten. Ersättning skall därför utgå för försvårande av pågående markanvändning. Den skall vara sådan att markägaren upplever det positivt att ta sitt ansvar för den hotade arten.
- Inom ramen för den nordiska genbankens verksamhet bör även skyddet av genetiska resurser hos vilda växter och djur övervägas och deras databank utnyttjas. Även de botaniska trädgårdarna kan ge en värdefull hjälp genom att t.ex. föröka upp hotade växtarter för att senare utplantera dessa på lämpliga platser.
- Fauna- och floravårdskommittéerna vid SLU bör ges utökade resurser främst så att deras samlade data om hotade djur och växter när en god spridning. Informationen om denna verksamhet behöver utökas. Kommittéerna är viktiga remissinstanser och bör utnyttjas vid t.ex. en revidering av hänsynsreglerna inom jord- och skogsbrukslagstiftningen.

Enskild natur- och kulturvård

Äldre typer av kulturlandskap hör till de i dag mest hotade naturområdena i Sverige. De som fram till i dag skött dessa landskap och därmed befrämjat ett rikt och varierat djur- och växtliv är framför allt Sveriges lantbrukare.

Den omfattande inventeringen av traditionellt brukade hagar och ångar som pågår inom ramen för de s.k. NOLA-bidragen kommer att ge ett värdefullt bakgrundsmaterial för skyddet av dessa marker.

- Genom att ge ett förvaltaransvar till markägarna blir förutsättningarna bättre att rädda den svenska kulturhygden. Vi föreslår att direkt ersättning skall kunna ges till dem som vill värda värdefulla naturmarker såsom ångar och hagar. Bidraget bör utgå med en arealrelaterad ersättning som beräknas efter värdeobjektens viktighet.

Vill statsmakterna dessutom medverka till ett öppet landskap med ångar och kulturbeten fordra; detta någon form av stimulans till den enskilde odlaren. Avkastningen från en sådan markanvändning är annars så låg att jordbrukaren tvingas välja andra alternativ.

I jordbrukets kommande strukturförändring är det viktigt att återskapa en del av den ängs- och hagmark som gått förlorad. Detta skulle kunna stimuleras med en ersättning per hektar återskapad ängs- och betesmark.

Statliga styråtgärder för markanvändningen ger ofta negativa miljöeffek-

ter. Så har t.ex. bidraget till de s.k. 5:3-skogarna i många fall fått till effekt att hagmark planterats med barrskog. Detta bidrag bör avskaffas. Den enskilde markägaren bör avgöra markanvändningen.

– Det i Norden unika Stora Alvaret på Öland är ett av de områden som bör skyddas. Dess djur- och växtliv har enastående värden och kan hotas genom igenväxning. Uppdrag bör ges åt naturvårdsverket att finna lämpliga skyddsformer, t.ex. genom skötselavtal med markägarna.

Enligt naturvårdsverkets nationalparksplan bör en nordlig del av Stora Alvaret med bl.a. Möckelmossen avsättas som nationalpark. Vi stödjer detta men vill ge naturvårdsverket i uppdrag att finna lämpliga skyddsformer också för övriga delar av Alvaret, t.ex. i form av skötselavtal.

Naturvärden och den nya jordbrukspolitiken

I samband med den omläggning av jordbrukspolitiken som krävs för att få bort spannmålsöverskottet kommer flera 100 000 hektar åkermark att få ny användning.

Ett alternativ är att i någon utsträckning återskapa de naturbetes- och ängsmarker som försvunnit sedan 1800-talets slut. Vår inhemska flora och fauna bör få vandra in på dessa nyskapade ängs- och hagmarker.

Den livsmedelspolitiska arbetsgruppen har föreslagit ett anslag till landskapsvård som successivt ökas till 250 milj. kr. per år för arealer av ängs- och hagmarkstyp eller för att skydda speciella natur- eller kulturmiljöer.

Vi anser att skötsellagen bör ändras så att lantbrukaren endast behöver anmäla förändrad användning av marken viss tid före planerade åtgärder. Det finns då tid för myndigheterna att reagera och inleda förhandlingar med markägaren och landskapsvårdande instanser. Denna förändring bör enligt vår mening träda i kraft den 1 juli 1991.

Redan i dag vill många lantbrukare t.ex. skogsplantera sin åker. Lantbruksnämnderna kan då avslå ansökan om detta utan att kunna ge något alternativ. Detta är otillfredsställande. Skötsellagen bör därför ändras så att alternativ regelmässigt anges. Ikraftträdande bör gälla redan från den 1 juli i år.

Medel till stöd för övergång från åker till ängs- och hagmark bör därför redan nu anslås. Tills vidare bör det vara ändamålsenligt att dessa medel tillförs anslaget B 2. Bidrag till miljöarbete, som bör förstärkas med 20 milj. kr. Därav bör 10 milj. kr. avsättas till ovan angivet ändamål.

Ett alternativ till traditionell användning av åkern är plantering av energiskog. Naturvårdsverket bör få i uppdrag att utreda miljökonsekvenserna för vår natur av en storskalig introduktion av energiskog.

Skogar

De mycket små rester som finns kvar av urskog eller urskogslika skogar är angelägna att i största möjliga utsträckning bevaras. De har ofta en specialiserad fauna och flora och utgör också något av en skogsbotanisk genbank. Anspråken på dessa marker är stora från det moderna skogshrukets sida. Att undanta dessa områden och ge dem ett varaktigt skydd från avverkning är särskilt viktigt i den södra landshalvan, där även urlövskogar finns.

Regeringen föreslår att beträffande anslaget B 3, Investeringar inom miljöområdet, arbetet bör inriktas på att säkerställa särskilt skyddsvärda urskogar. Vi tillstyrker förslaget.

Tillämpningen av skogsvårdslagens hänsynsregler behöver, enligt vår mening, övervakas bättre och ytterligare preciseras.

Det är positivt att ett större inslag av lövträd tolereras i våra barrskogar. Blandskogen med ett stort ädellövträdsinslag, som dock inte uppfyller "ädel-lövskogslagens" krav, bör undantas från kravet på avverkning.

Fjällnära skogar

Vi har i tidigare motioner fört fram vår uppfattning att det fjällnära barrskogsbältet står för så stora naturvärden och har så stor betydelse för rennaringen och turismen att det i sin helhet bör undantas från storskaligt skogsbruk.

De fjällnära skogarna ägs till största delen av Domänverket (cirka 53 procent av arealen eller nära 800 000 hektar). Vissa delar av denna areal, cirka 300 000 hektar, är avsatta till naturreservat och domänreservat.

Enligt vår mening bör övrig skog avyttras till enskilda i de områden som berörs. Försäljningen av denna skog bör vara avslutad inom en femårsperiod. Försäljning bör även kunna ske till gemensamhetsskogar ägda av samebyar och lokalbefolkning.

Detta skulle sannolikt garantera ett småskaligt, arbetsintensivt skogsbruk med ökad naturvårdshänsyn. Mångfalden i skogsbruket främjas genom spritt enskilt ägande. Inför denna försäljning bör Domänverket åläggas största möjliga begränsning av avverkningarna i dessa områden.

Intentionerna i de skärpta regler för avverkning i fjällnära skog, som infördes av riksdagen 1985, har i hög grad uppfyllts. Den genomsnittliga hyggestorleken har minskat från 21 hektar 1985 till 14 hektar 1988 och hyggesplöjningen förefaller vara på väg att upphöra. Denna utveckling kommer ytterligare att förstärkas om vårt förslag om försäljning av Domänverkets skog vinner gehör.

En betydande del av avverkningarna i fjällnära skogar har skett med direkt statligt stöd i form av bidrag till skogsbilvägar och bidrag till avverkning av lågproducerande bestånd – det s.k. 5:3-bidraget. Vi har föreslagit att dessa bidrag avskaffas.

Trots betydande avsättningar till reservat kan i den fjällnära skogen fortfarande finnas urskogsarealer av stort värde för naturvärden. I dessa urskogar kan även ett småskaligt skogsbruk föröda naturvärden.

De medel som står till förfogande för inköp av urskogar bör kunna användas för att köpa in sådana unika områden. Möjligheten att låta köpen gå över den ideella naturvärden bör tillvaratas.

Mark för naturvård

Det finns i två fall skäl till annat än privat ägande av mark för naturvård. Det ena är nationalparkerna, som staten bör äga och förvalta. Det andra är värdefull mark där ägarbilden är för splittrad eller osäker för att skötselkon-

trakt skall kunna användas. Här skulle de ideella föreningarna på miljövärdens område kunna ta ett ansvar för ägandet och förvaltningen.

I andra länder är det vanligt att ideella naturvårdsorganisationer äger och sköter naturobjekt. I Storbritannien har den största ideella naturvårdsorganisationen "British Trust for Conservation Volunteers" en omfattande verksamhet, påbörjad under 1960-talet. Varje år anordnar organisationen mer än 400 kurser med praktiskt naturvårdsarbete.

Enligt vår uppfattning bör det ideella inslaget i svensk naturvård stärkas.

Mark för naturvård ägs redan i dag i viss utsträckning av den ideella naturvården. Svenska Naturskyddsföreningen äger t.ex. Lilla Karlsö med rikt fågelliv. Aktse hemman nära Sareks nationalpark, Ko mosse (ett myrkomplex i södra Älvsborgs län) och Osaby säteri i Småland. En privat stiftelse äger och förvaltar Kullaberg.

Det engagemang som i dag visas av ideella organisationer vid skötsel av värdefulla naturområden i Sverige visar att det är de som har den största kunskapen, den högsta motivationen och den största ansvarskänslan för den framtida förvaltningen av den svenska naturen.

Anslaget B 3. Investeringar inom miljöområdet, bör uppgå till 80 milj. kr. och bör inte enbart användas till statens förvärv av värdefulla naturområden, utan även för den ideella naturvården för inköp av mark. I villkoren för erhållande av medel skall klargöras att ansvar för skötseln av naturobjekten ingår i åtagandet.

Våtmarker

Sveriges våtmarker har ofta särpräglad såväl fauna som flora, som är angelägna att bevara. De är betydelsefulla för viltet och viktiga rastplatser för flyttande fåglar. I områden med kalhyggen och stor vattenavrinning utgör de en typ av utjämningsmagasin som motverkar översvämning nedströms. Även globalt är Sveriges våtmarker av betydelse. Convention of Wetlands upptar cirka 20 internationellt skyddsvärda områden i Sverige.

Brytningen av torv innebär oåterkalleliga skador på myrarna och på de växter och djur som är beroende av myrarna som livsmiljö. Genom att ge ett undersökningstillstånd för Gullhögsfloarna i Härjedalen har regeringen visat sin bristande respekt för stora och riksangelägna naturvärden. Den nämnda myren har av såväl vetenskap som naturvård klassats som ett riksobjekt och har ingen annan direkt motsvarighet i landet.

En utbruten torvmyr eller ett utdikat rikkärr kan aldrig återställas. Cirka en tredjedel av Sveriges våtmarker är i dag mer eller mindre torrlagda. I Sydsvrige är det 90 procent.

I princip bör kvarvarande sydsvenska våtmarker bevaras, särskilt i de kalkrika områdena. Naturvärden måste här få komma in i ett tidigt planeringsstadium. Nuvarande statsbidrag till dikning bör avskaffas. Utdikningsföretag måste följa gällande lagar och överträdelsestraffas och bestraffas.

Eftersom huvuddelen av vattendragen i Sverige används för energiproduktion är det utomordentligt viktigt att bevara dem som fortfarande är helt orörda. Dessa utgör en mycket viktig naturresurs för hela landet.

Moderata samlingspartiet anser att de fem orörda huvudälvarna (Råne, Torne, Kalix, Pite, Vindeln) måste bevaras. De bör därför inte byggas ut. En utbyggnad skulle ge oåterkalleliga skador.

Även i södra Sverige finns flera vattendrag med stora naturvärden. Till de mest bevarandevärda hör Emån i Småland och Bräkneån i Blekinge. Nedre Dalälvsområdet, från Avesta till mynningen, hör till vårt lands mest skyddsvärda naturområden. Det skydd som i dag givits området får inte urholkas utan borde i stället förstärkas.

Håll Sverige rent

Regeringen föreslår att det belopp som stiftelsen "Håll Sverige rent" erhåller från intäkterna av burkätervingen höjs från 0,5 till 1 öre per burk och även skall gälla PET-flaskan. Vi stöder detta förslag, men menar att viss del av de inflytande medlen bör kunna användas till stöd för de extra insatser vissa kommuner, framför allt på västkusten, tvingats göra för att hålla stränderna rena.

För att understryka enskilda människors stora ansvar för att hålla naturen ren bör överträdelse av gällande lagar leda till kännbara straff.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om exploaterade delar av nationalparker,
2. att riksdagen hos regeringen begär förslag till avsättning av Sjaunja och Taavavuoma till nationalpark,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kriterier för naturreservat,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skötsel av naturreservat,
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om formerna för intrångs- och marklösensättning till markägare,
6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om naturvårdsverkets bidrag till friluftsanläggningar,
7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skydd för hotade djur- och växtarter,
8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skydd för Stora Alvaret,
9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om överlåtande av fjällnära skogar till enskilda eller samfälliga ägare,
10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i mo-

tionen anförts om noggrann uppföljning av avverkning i de fjällnära skogarna.

Mot. 1989/90
Jo736

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skapande av urskogsområde i de fjällnära skogarna.

12. att riksdagen till B 2. Bidrag till miljöarbete, för budgetåret 1990/91 anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 20 000 000 kr. förhöjt reservationsanslag på 187 585 000 kr. att användas på det sätt som angetts i motionen.

13. att riksdagen till B 3. Investeringar inom miljöområdet, för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 80 000 000 kr. att användas på det sätt som angetts i motionen.

14. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om användningen av tillkommande medel från burkåtervinningen.

Stockholm den 22 januari 1990

Sven Eric Lorentzon (m)

Jens Eriksson (m)

Ingvar Eriksson (m)

Carl G Nilsson (m)

Ivar Virgin (m)

Mona Saint Cyr (m)

Birgit Henriksson (m)

Hans Dau (m)

Ingrid Hemmingsson (m)

Anders G Högmark (m)

Karl-Gösta Svenson (m)